

“Volia veure com una catàstrofe, a muntanya, canvia persones i animals”

Pep Coll (Personada, Pallars Jussà, 1949) publica a Proa la novel·la *Nius*, ambientada als Pirineus.

—Per què heu pensat que seria millor parlar dels estiuejants d'un càmping si se l'endú avall una riuada?

—Era qüestió de posar-los en una situació dramàtica. I als Pirineus perquè són un terreny en què em trobo còmode. I és un càmping de muntanya perquè és situat en plena natura i és on l'home urbà es troba més vulnerable.

—Però l'interès és parlar de la gent abans de la catàstrofe, no? Per tant, la tragèdia podia no haver-se produït.

—No, no. L'interès és parlar de la gent com és abans i com serà després, què els canvia. Sense la catàstrofe, aquesta història no tindria sentit. Vaja, no l'hauria escrita. És també el fet que els personatges tenen en comú el fet de trobar-se en aquell moment en aquell lloc. També hi ha el tema de com la catàstrofe transforma les persones. Si tens familiars desapareguts costa d'oblidar-los però en molts altres casos la pèrdua pot ser beneficiosa. Un trasbals a la llarga pot ser positiu.

—En quin sentit?

—En la trajectòria vital. Et pot canviar la vida per bé. De fet, *Nius* és una novel·la sobre la vida no solament humana, sinó sobre tots els éssers vius del càmping i del voltant. Per això es diu *Nius* i comença amb la construcció d'un niu. Aquest espai de la natura és vist no tan sols com un espai, sinó també com un lloc habitat per animals: insectes, ocells i amfibis. I la catàstrofe pot afectar no tan sols uns animals determinats, sinó l'espècie, per bé o per mal.

—Però us ha d'interessar més com són abans que després, sobretot els supervivents, és clar.

—M'interessa, primer, perquè uns se salven i uns altres, no. És només atzar o hi ha alguna cosa més? Hi ha gent que té més capacitat de sobreviure en una situació inesperada que uns altres o no, és un pur atzar? Hi ha gent que es troba a la mateixa caravana i uns se salven i uns altres, no. I els que se salven, és pel seu valor personal o té més a veure amb el seu ofici o bé la seva actitud moral? A veure. La catàstrofe té lloc a començament del segle XXI i destrueix

Pep Coll publica la novel·la *Nius* a l'editorial Proa.

actituds, oficis, maneres de veure el món que no sobreviuran al segle XXI. Desapareixen formes de vida.

—Us pregunteu si l'atzar influeix o no, però heu de deixar la pregunta oberta, encara que apunteu més possibilitats.

—Sí. La resposta la té el lector, diríem. El novel·lista ha d'explicar la història i de la història, entre línies, es pot deduir, s'apunta, que determinats personatges, com he dit, per l'ofici o l'actitud moral, són enduts per la ventada del segle XXI.

—Per tant, la catàstrofe té un caràcter simbòlic, la del canvi de segle.

—Sí. Com faig sempre, a partir de coses concretes. Sempre, a partir de coses concretes, intento explicar alguna cosa de l'actualitat, algun fenomen. Hi ha també, molt simbòlica, la història on apareix el conte dels porquets. També al primer porquet li sembla que la casa de palla és resistent

i a la primera bufada cau. Tots pensem que ca nostra és sòlida i a la primera bufada cau, s'ensorra. Només cal veure què passa als països àrabs ara. O bé amb el marxisme els anys 70. Quan estudiava a la universitat semblava que el marxisme era una casa de pedra i amb quatre bufades no en queda res.

—Heu volgut criticar el risc de construir càmpings en llocs que es poden inundar?

—No. No hi ha dolents, aquí.

—Una de les temptacions del novel·lista devia ser de ridiculitzar l'home urbà, no?

—Aquí no m'interessava. Aquí no s'hi esqueia.

—Aquí heu pogut obrir-vos a la natura, com a paisatge i com a lloc viu, més que en llibres anteriors.

—Sí. Sobretot amb la vida animal. I a més, des de la perspectiva animal. Intento reflectir què veuen a cada moment, des de ran de terra o des de dalt, com la papallona, l'allò que fan, a què els empeny en certa manera l'instint. Però sense abusar-ne, perquè el perill era caure en l'antropomorfisme. L'animal, de fet, em serveix de contrapunt o de pausa en una situació determinada.

Lluís Bonada